

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

С. В. Карман

(підпис, ініціал(и), прізвище)

25 вересня 20 *19* р.
(дата)

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної практики

«Основи підприємництва»

для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

освітнього ступеню «Бакалавр»

(бакалавр або магістр)

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(назва ОПП або ОНП)

Мелітополь 2019 р.

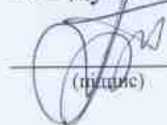
Робоча програма виробничої практики «Основи підприємництва» для студентів освітнього ступеню «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» – Мелітополь, ТДАТУ ім. Дмитра Моторного, 2019. – 19 с.

Розробник – к.е.н., ст. викладач Грицаєнко М.І.

Робоча програма практики затверджена на засіданні кафедри «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Л.О. Болтянська
(прізвище, ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу

Протокол № 1 від 25.09. 2019 р.

Голова комісії

(підпис)

А.А. Костякова
(прізвище, ініціали)

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної практики	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів ECTS: 4	Галузь знань 07 Управління та адміністрування		
Загальна кількість годин – 120 годин	Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»	Курс	Семестр
		2	4
Тижневих годин: 30 год.	Ступінь вищої освіти: <u>«Бакалавр»</u>	Вид занять	Кількість годин
		Практика	120 год.
		Самостійна робота	-
		Індивідуальна робота	-
		Форма контролю: диференційований залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Навчальна практика для студентів 2 курсу факультету економіки і бізнесу є невід’ємною складовою освітньо-професійної підготовки. Навчальна практика є важливим етапом навчального процесу у вищому навчальному закладі з метою формування у студентів активного ставлення до здобуття високого рівня наукових і професійних знань, умінь і навичок для майбутньої практичної діяльності в галузі управління та адміністрування.

Навчальна практика є практикою професійного спрямування, а саме – основою уявлення про майбутню професію, вивчення професійних (фахових) функцій майбутніх обліковців у різних сферах господарської діяльності.

Метою проходження студентами навчальної практики є набуття практичних умінь і навичок, закріплення універсальних і професійних компетенцій, набутих ними в процесі вивчення дисципліни «Основи підприємництва» .

Завдання навчальної практики:

- оволодіння теоретичними та практичними знаннями об'єктивних закономірностей, умов и процесів підприємницької діяльності;
- усвідомлення сутності правового регулювання підприємництва в сучасних умовах перехідної економіки;
- вивчення сучасних організаційних форм підприємництва та його інформаційного забезпечення;
- одержання знань з питань формування та ефективного використання виробничого потенціалу суб'єктів господарювання;
- вивчення основ економічного регулювання підприємницької діяльності та прийняття ефективних управлінських рішень.

3. ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК СТУДЕНТІВ

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- організацію планування виробництва суб'єктів підприємницької діяльності;
- організацію планування праці та заробітної плати, витрат суб'єктів підприємницької діяльності;
- використання методів прийняття фінансових рішень та оцінки інвестиційних пропозицій.

У результаті проходження навчальної практики студент повинен **вміти:**

- розраховувати головні показники виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;
- визначати витрати суб'єктів підприємницької діяльності;
- обчислювати параметри оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності;
- виконувати аналіз виробничо-господарської діяльності суб'єктів підприємницької діяльності;
- використовувати операційний аналіз в прийнятті фінансових рішень;

- оцінювати інвестиційні пропозиції;
- використовувати заходи управління рухом фінансових ресурсів і капіталу.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Організація навчальної практики здійснюється згідно з «Положенням про проведення практик студентів ТДАТУ» та «Положення про робочу програму навчальної (виробничої) практики та методичні рекомендації до її розробки».

Підставою для проходження практики є наказ ректора. Навчальна практика «Основи підприємництва» проводиться у терміни, передбачені навчальним планом. Тривалість навчальної практики «Основи підприємництва» відповідно до навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» складає 4 тижня.

Організація й навчально-методичне керівництво практикою студентів здійснюється кафедрою підприємництва, торгівлі та біржової діяльності у навчальних аудиторіях під керівництвом викладачів даної кафедри.

Обов'язки керівника практики:

- ✓ здійснює загальну організацію практики, тобто розробляє організаційні заходи, що забезпечують її підготовку та проведення.
- ✓ здійснює контроль за проходженням практики.
- ✓ готує методичні вказівки до проведення навчальної практики студентів, робочу програму з навчальної практики, робочий зошит для роботи;
- ✓ повідомляє студентам про систему звітності з практики, забезпечує високу якість проходження практики згідно з затвердженою програмою.
- ✓ контролює забезпечення нормальних умов для проходження практики студентами на базах практики, проведення з ними обов'язкових

інструктажів з охорони праці і техніки безпеки, а також виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку.

- ✓ приймає заліки з практики у складі відповідної комісії.
- ✓ подає завідувачу кафедри (у деканат не пізніше 1 жовтня) письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практичної підготовки студентів.
- ✓ готує підсумковий звіт за результатами практики.

Студент під час навчальної практики повинен:

- ✓ виконувати завдання, передбачені програмою практики та планом-графіком проходження практики;
- ✓ дотримуватись календарного плану проходження навчальної практики;
- ✓ надати керівнику практики письмовий звіт про виконання усіх завдань, здати та захистити звіт про практику у встановлені терміни.

Календарний графік навчальної практики наведено нижче в розрахунку на 5-денний робочий тиждень (табл. 1).

Таблиця 1

Календарний графік проходження навчальної практики

№ п/п	Назва завдань і зміст робіт	Тижні проходження практики			
		1	2	3	4
1.	1. Ознайомлення з головним завданням практики – техніко-економічним обґрунтуванням створення нового підприємства (бізнес-план). Розгляд основних розділів бізнес-плану, етапів його створення і головну мету. 2. Отримання завдання практики за варіантами (у відповідності до списку в журналі)	1			
2	Оцінка макросередовища нового підприємства Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища. Інфраструктура підприємництва. Функції і модель підприємництва. Правова база підприємництва. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.	1			

3.	Оцінка мікросередовища нового підприємства. 1. Пошук діючих цін на електроенергію, воду, стоки. 2. Пошук оптових продавців сировини (не менше трьох за кожною позицією). По них в звіті необхідно вказати наступну інформацію: - назву; - сайт або електронну адресу; запропоновані ціни на сировину.	1			
4.	Пошук потенційних конкурентів (не менше трьох). По них в звіті необхідно вказати наступну інформацію: - назву; - сайт або електронну адресу; - характеристики продукції (фасування, зовнішній вигляд тощо); - запропоновані ціни на продукцію.	2			
5.	Розгляд технології виробництва продукції проекту.		1		
6.	Екскурсія в супермаркети (Сільпо, АТБ) для дослідження ринку роздрібної торгівлі готової продукції.		1		
7.	Розрахунок собівартості продукції, ефективності виробництва в цілому		3		
8.	Визначення джерел фінансування проекту, знайомство з банківським та парабанківським кредитуванням			3	
9.	Визначення ризиків проекту, пошук інформації про можливі ризики проекту та шляхи його зниження			2	
10.	Оформлення звітів з практики, здача на кафедру для перевірки				2
11.	Перевірка звітів, доопрацювання (за необхідністю)				2
12.	Захист результатів виконання завдань практики				1
Всього днів		5	5	5	5

5. ПРОГРАМА (ЗМІСТ) НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Тема 1. Техніко-економічне обґрунтування створення нового підприємства

Техніко-економічне обґрунтування

Бізнес-планування

Інвестиційний проект

Інвестиційна програма

Тема 2. Підприємницьке макросередовище середовище в Україні

Передумови підприємництва та елементи підприємницького середовища.

Інфраструктура підприємництва.

Функції і модель підприємництва. Правова база підприємництва.

Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.

Тема 3. Організаційно-правові форми підприємництва

Підприємство як форма прояву підприємництва. Класифікація підприємств. Підприємства колективної власності. Особливості та види кооперативів. Державні та змішані підприємства. Підприємства з іноземними інвестиціями. Мале підприємство. Організаційно-правові форми підприємництва. Одноособове володіння. Види господарських товариств. Особливості акціонерних товариств.

Тема 4. Організація підприємництва

Технологія створення власної справи. Формування початкового капіталу. Оцінка майна. Найменування та торговельна марка підприємства. Зміст установчих документів та їх підготовка. Державна реєстрація підприємницької діяльності. Припинення підприємницької діяльності. Реорганізація та ліквідація підприємства. Реструктуризація підприємства.

Типові помилки при заснуванні власної справи.

Тема 5. Менеджмент у підприємництві

Сутність менеджменту. Система підприємницького управління. Розробка стратегії та бізнес-планування підприємницької діяльності. Організація маркетингу.

Організація фінансової діяльності та оптимізація оподаткування. Зовнішньоекономічна діяльність.

Ризики підприємницької діяльності та економічна безпека підприємства.

Тема 6. Ризики підприємницької діяльності

Види ризиків в підприємницької діяльності

Оцінка можливих ризиків створення нового підприємства та шляхи їхнього зниження

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проведення навчальної практики з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при виконанні програми використовуються такі методи навчання, як: проведення досліджень, аналізу, складання графічних схем, таблиць, програм, робота в малих групах, презентації, самостійна робота з рекомендованою літературою та джерелами Інтернет тощо.

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Порядок отримання диференційованого заліку.

Студенти звітують про виконання програми в останній робочий день навчальної практики.

Форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту на рецензування керівнику практики. По закінченні навчальної практики з дисципліни «Основи підприємництва» студентам виставляють оцінки за результатами перевірки звітної документації і особистого спостереження викладача під час практики. За необхідності з окремими студентами проводиться співбесіда з питань виконання програми практики.

Підведення підсумків практики оцінюється диференційованим заліком.

Перелік питань, що виносяться на залік.

До початку і по закінченні навчальної практики студенти повинні пройти підсумковий контроль з дисципліни «Основи підприємництва».

Методика оцінювання та розподіл балів, що присвоюються студентам

Після завершення строків практики студенти докладають про виконання програми практики. Форма звітності - надання складеного звіту, оцінений та підписаний керівником практики від кафедри.

Підсумки практики підводяться в процесі складання студентом заліку комісії, яка призначається завідувачем кафедри. Результати складання заліку з практики заносяться в список-відомість навчальної практики, проставляються в заліковій книжці.

Керівник практики інформує кафедру щодо фактичних термінів початку й закінчення практики студентами, про їх дисципліну та з інших питань організації чи проведення практики.

Загальне оцінювання роботи студентів здійснюється шкалою ECTS (табл.3).

Таблиця 3

Структура диференційованого заліку з навчальної практики

Види робіт	Форма звітності	Кількість балів
Інструктаж з порядку проходження практики та з охорони праці і безпеки життєдіяльності. Отримання звітної та методичної документації. Підготовка та оформлення звіту із проходження практики. Робота із літературою, пошук матеріалів до звіту та індивідуальному завданню.	Журнал інструктажу з питань охорони праці.	0-10
<i>Проходження практики та написання звіту:</i>		50-60
- присутність студента відповідно до розкладу проходження практики	Журнал обліку присутності студента	10
- ритмічність роботи під час практики у відповідності до календарного плану	Календарний план. Робочий зошит із проходження практики	5-15
- відповідність звіту щодо вимог оформлення звіту з навчальної практики	Робочий зошит із проходження практики	5-10
- правильність розрахунків економічних показників та виконання завдань	Робочий зошит із проходження практики	5-15
- логічність та завершеність обґрунтування результативних показників	Робочий зошит із проходження практики	5-10
<i>Захист навчальної практики</i>	Робочий зошит із проходження практики	20-30
<i>Всього балів</i>		<i>100</i>

Переведення підсумкової оцінки академічної успішності в балах до показників за державною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та до шкали оцінювання, що прийнята в ECTS представлено в таблиці 4.

**Шкала оцінювання проходження студентами навчальної практики
«Основи підприємництва»**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Порядок підведення підсумків практики

Оцінка за практику вноситься в список - відомість навчальної практики і в залікову книжку студента. Записи і підпис з навчальної практики здійснює викладач – керівник (и) практики.

Члени комісії ставлять свої підписи тільки на титульному аркуші практики та у відомостях. Відомості робляться у 2 примірниках. Перший залишається на кафедрі, другий надається у деканат.

Студент, який не виконав програму практики і отримав незадовільну оцінку при складанні заліку, направляється на практику повторно в періоду навчального семестру або канікул.

Студент, який в останнє не отримав задовільну оцінку з практики в комісії, відряджується з університету.

За підсумком практики викладач – керівник (и) практики складає звіт. Звіт по практиці має наступну структуру:

- Титульний аркуш;
- Вступ (де вказується відповідно яких документів проводилась практика);

- Основна частина (де стисло вказується яким чином і з ким проводилась практика, місця проведення практики, контроль проходження практики, дані результатів практики зведених у таблицю, їх аналіз);

- Висновки та пропозиції;

- Додаток до звіту (список - відомість навчальної або виробничої практики);

- Звіт підписується викладачем – керівником практики від кафедри.

Підсумки навчальної практики обговорюються на засіданні кафедри, підсумкових конференціях студентів з практики, а загальні підсумки - на засіданнях ректорату, деканатів, Вченій раді університету, факультетах.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма з проведення навчальної практики.
2. Методичні вказівки до проведення навчальної практики.
3. Робочий зошит з навчальної практики.
4. Посібники, підручники відповідно професійних компетенцій.

ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Господарський кодекс України: від 16.01.2003р. №436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
2. Податковий кодекс України: від 01.01.2019р. № 2755-VI, підстава 2628-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buhgalter911.com/normativnaya-baza/nalogovyi-kodeks>
3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012р. № 4618 - IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
1. Андрєєва Л.О. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.;

2. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки і підприємництва / В.Я. Бобров – Київ: Вища школа, 2003 – 719 с.;
3. Болтянська Л.О. Від вибору бізнес-ідеї до її реалізації / Л.О.Болтянська, В.М. Тебенко // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) – 2017. – № 3 (35) – С. 20-27;
4. Болтянська Л.О. Сучасні тенденції розвитку підприємництва в Україні / О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська / ADVANCES OF SCIENCE. Proceedings of articles the international scientific conference Czech Republic, Karlovy Vary – Ukraine, Kyiv, 28 September 2018. – С. 1357-1366;
5. Варналій З.С. Основи підприємництва: навчальний посібник / З.С. Варналій – Київ: Знання-Прес, 2006. – 329 с.;
6. Виноградська А.М. Основи підприємництва: Навчальний посібник. / А.М. Виноградська – К.: Кондор, 2008. – 544с.;
7. Від ідеї до власної справи: Навч. посібник. / А.С. Коноваленко, Л.О. Болтянська, Д.М. Трачова та інш. – Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2017 – 278 с.;
8. Гаєвська Л.М. Підприємницька діяльність та її оподаткування: Навчальний посібник. / Л.М. Гаєвська – Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. – 218 с.;
9. Грицаєнко Г. Інвестиційна привабливість України [Електронний ресурс] / Г. Грицаєнко, М. Грицаєнко // Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal – 2017. – Vol. 3. – No. 1. – Pp. 80-93 – Mode of access : <https://are-journal.com>;
- 10.Грицаєнко Г.І. Інвестиції в технічне забезпечення аграрного виробництва [Електронний ресурс] / Г.І. Грицаєнко, І.М. Грицаєнко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – вип. 12. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/14.pdf>;
- 11.Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності: навчальний посібник. / Г.І. Грицаєнко – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 224 с.;

12. Грицаєнко Г.І. Технічне оснащення як пріоритетний напрям інвестування аграрного виробництва [Електронний ресурс] / Г.І. Грицаєнко, І.М. Грицаєнко // Економіка та суспільство. – 2017. – Вип. 9. – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-9>;
13. Грицаєнко М. Трансакційні витрати національної економіки: сутність, класифікація та оцінка [Електронний ресурс] / Микола Грицаєнко // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2017. — Вип. 2 (17). — С. 41-55. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17hmikto.pdf>;
14. Грицаєнко М.І. Довіра як передумова розвитку підприємницької діяльності / М.І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2016. – №12. – 143-148;
15. Грицаєнко М.І. Інтенсифікація сільського господарства на основі інноваційного розвитку / М.І. Грицаєнко // Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи : монографія / [Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Шпикуляк О.Г., Грицаєнко М.І. та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2014. – С. 237–257;
16. Грицаєнко М.І. Підприємництво як джерело інноваційної діяльності в аграрній сфері [Електронний ресурс] / М.І. Грицаєнко // Ефективна економіка. – 2014. – №12. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/>;
17. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у становленні підприємницької мережі аграрної сфери України / М.І. Грицаєнко // Економіка АПК. – 2017. – №5 – С. 58-64;
18. Грицаєнко М.І. Теоретичні основи інноваційної діяльності / М. І. Грицаєнко // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: монографія / [Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська, М.І. Грицаєнко та ін.] – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – С. 104–154;
19. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати на макро-, мезо- та мікрорівнях / М.І. Грицаєнко // Економіка та управління АПК. – 2018. – №1. – С. 124-133;

20. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати: сутність, класифікація та зв'язок з соціальним капіталом / М.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2017. – №4. – С. 249-255;
21. Донець Л.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник. / Л.І. Донець, Н.Г. Романенко – К.: ЦНЛ, 2006. – 320 с.;
22. Економіка аграрного підприємства: Навчальний посібник / Т.І. Яворська, Ю.О. Прус, О. М. Петрига; за ред. О.М. Петриги, Т.І. Яворської. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2016. – 498 с.;
23. Педченко Г.П. Соціальні аспекти розвитку підприємництва в Україні / Г.П. Педченко, Ю.О. Власюк // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) – 2017. – № 1-2 (33-34) – С. 260-268;
24. Педченко Г.П. Сучасний стан підприємництва в Запорізькій області // Г.П. Педченко, Ю.О. Власюк / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) – 2016. – № 3 (32). – С. 159-167;
25. Формування соціального капіталу в інституційному механізмі аграрного ринку: Монографія / [М.Й. Малік, О.Г. Шпикуляк, В.П. Рябоконь, М.І. Грицаєнко та ін.]. – К. : ННЦ «ІАЕ», 2017. – 86 с.;
26. Шпикуляк О.Г. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність: Монографія / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 424 с.;
27. Шпикуляк О.Г. Розвиток інститутів інноваційної діяльності в аграрній сфері / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №8. – С. 292-298. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/60.pdf>;
28. Яворська Т.І. Аналіз стану малого підприємництва в місті / Т.І. Яворська // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2017. – № 3 (35). – С. 174-182;

- 29.Яворська Т.І. Інноваційний характер розвитку підприємств малого та середнього бізнесу в розвинутих країнах / Т.І. Яворська // Науковий вісник Львів. нац. ун-ту ветер. медик. та біотехнологій ім. С. З. Гжицького: наук. журнал – 2010. – Т. 12, №1 (43). – С. 634–638;
- 30.Яворська Т.І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика: монографія / Т.І. Яворська. – К. : ННЦ “ІАЕ”, 2012. – 384 с.
- 31.Gritsaenko H. Investments in the technical support of agrarian production / H. Gritsaenko, I. Gritsaenko // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки», (Полтава, 30 жовтня 2017 р.) – Полтава: РВВ ПДАА, 2017. – С. 139-142.
- 32.Gritsaenko H. Investment of agricultural machinery in agricultural production of Ukraine / V. Didur, H. Gritsaenko, I. Gritsaenko // МАШИНЫ ДЛЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА 2017 : материалы V Международного научного конгресса, г. Варна, Болгария, 21-24 июня 2017 р. – Варна, 2017. – С. 125-129.
- 33.Gutkevych S., Zavadskyh Investment strategy of agrarian sector / С. Гуткевич, Г. Завадських // Інтелект XXI, 2015 №1. - С.70-76.
- 34.Hrytsaenko H., Hrytsaenko I., Bondar A. and Zhuravel D. Mechanism of Investment of Technical Service in Agricultural Households. Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 29-40.
- 35.Hrytsaenko M., Hrytsaenko H., Andrieieva L. and Boltianska L. The Role of Social Capital in Development of Agricultural Entrepreneurship. Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 427-440.
- 36.Hrytsaenko M., Rogach Y. and Zorya M. Location of Social Capital in the Labor Protection of the Enterprise. Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 41-52.

Допоміжна

1. Андрєєва Л.О. Системний аналіз організації / Л.О. Андрєєва // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету

- (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2012. – № 2 (18), том 5. – С. 7-14;
2. Болтянська Л.О. Розведення перепелів – родинний бізнес / Л.О.Болтянська, Б.В.Болтянський // Тваринництво сьогодні. – 2018. – №5. – С. 37- 45;
 3. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції в соціальний капітал / Г.І. Грицаєнко, М.І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2018. – № 1. – С. 188-194;
 4. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції: сутність, стан та особливості здійснення на селі / Г.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2018. – № 1. – С. 126-132;
 5. Грицаєнко М.І. Взаємозв'язок інтенсифікації та інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва / М. І. Грицаєнко. // Вісник Степу: зб. наук. праць Кіровоград. держ. с.-г. досл. станції НААН. – 2014. – Вип. 11. – С. 195–201;
 6. Грицаєнко М.І. Інноваційна основа інтенсифікації сільськогосподарського виробництва / М.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2011. – № 1 (15). – С. 38–44;
 7. Грицаєнко М.І. Інноваційний розвиток сільського господарства / М.І. Грицаєнко. // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2011. – № 1 (13). – С. 144–152;
 8. Грицаєнко М.І. Інновація як економічна категорія та її особливості в аграрній сфері / М.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. М. Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2012. – № 1 (17) – С. 130–138;

9. Грицаєнко М.І. Інтегральна оцінка ефективності інноваційної діяльності в аграрній сфері на основі методу аналізу ієрархій / М.І. Грицаєнко // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. – 2014. – Т. 19. – Вип. 3. – С. 147–150;
10. Грицаєнко М.І. Кадрове забезпечення аграрної науки України / М.І. Грицаєнко // Економіка розвитку. – 2014. – № 4 – С. 19–25;
11. Грицаєнко М.І. Розвиток наукового забезпечення аграрного виробництва / М.І. Грицаєнко // Економіка АПК. – 2014. – № 6. – С. 79–87;
12. Грицаєнко М.І. Сутність соціального капіталу та його особливості в аграрній сфері / М.І. Грицаєнко // Економіка АПК. – 2018. – №1. – С. 60-65;
13. Грицаєнко М.І. Сутність та оцінка інноваційного потенціалу / М.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету / за ред. М. І. Бахмата. – Кам'янець-Подільський: «ТОВ Друк-Сервіс», 2012. – С. 111–113;
14. Грицаєнко М.І. Теоретичні основи інноваційної діяльності / М. І. Грицаєнко // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: монографія / [Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська, М.І. Грицаєнко та ін.] – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – С. 104–154;
15. Грицаєнко М.І. Удосконалення інституційного середовища розвитку інноваційної діяльності в аграрному виробництві шляхом створення наукового парку / М.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки – 2014. – № 4 – С. 116–124;
16. Завадських Г.М. Дослідження сучасного стану інвестиційної сфери аграрних підприємств / Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 155-208;
17. Завадських Г.М. Ефективність розвитку галузі садівництва / Г.М. Завадських В.М., Тебенко // Збірник наукових праць Таврійського державного

- агротехнологічного університету (економічні науки) – 2016. – №3 (32). – С. 168-178;
18. Завадських Г.М. Особливості функціонування агрохолдингів в Україні / Г.М. Завадських // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) - Мелітополь: Вид – во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. – С.87-89;
19. Тебенко В.М. Інноваційна діяльність промислових підприємств України / В.М. Тебенко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2015. – №1 (29) – С. 69-73;
20. Тебенко В.М. Проблеми та тенденції інноваційного розвитку промислових підприємств України / В.М. Тебенко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2018. – №2 (37). – С. 146-154;
21. Шпикуляк О.Г. Наукове забезпечення інноваційного розвитку аграрної сфери / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2016. – №4. – С. 143-149;

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ ім. Дмитра Моторного
<http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ ім. Дмитра Моторного
<http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
4. Internet.